

Dr. Vida Sándor*

A VÉDJEGY „TÉNYLEGES HASZNÁLATA” AZ EURÓPAI BÍRÓSÁG GYAKORLATÁBAN

A jogharmonizáció követelményeinek eleget téve a jogfenntartáshoz és jogérvényesítéshez szükséges „tényleges használat” fogalmát a hatályos védjegy törvény (1997. évi XI. tv.) 18.§-a vezette be. Ez annak idején radikális változást jelentett a korábbi törvény által megengedett „formai használat”¹ követelményével szemben.

A védjegyhasználati kényszer, pontosabban a védjegy tényleges használatának követelménye egyébként az EK régi tagállamai közül is csak az angolszász jogrendszerű országokban tekintett vissza hosszabb múltra, Franciaország csak 1964-ben vezette be, a német jogrendszerű országok pedig csak néhány évvel előzték meg hazánkat, amikor is az EK védjegy jogi irányelve² alapján azt bevezették. Ezért szinte természetes, hogy a „tényleges használat” jogi fogalma pontosításának szükségessége is csak az utóbbi években merült fel.

Az Ansul-ügy³

Tényállás

A holland Ansul cég 1971. szeptember 15-én jelentette be a Benelux Védjegy hivatalnál a MINIMAX védjegyet tűzoltó készülékekre. A készülékek forgalmazására kapott hatósági engedély 1988-ban lejárt, ezt követően azonban 1994-ig az általa korábban forgalmazott tűzoltó készülékek alkatrészeit forgalmazta olyan vevők számára, akik ezeknek a készülékeknek a karbantartását, javítását végezték. Sőt, saját maga is végzett ilyen karbantartást, javítást. A MINIMAX védjegyet szerepeltette a számlákon, a karbantartott, illetve javított készüléket pedig öntapadó címkékkel látta le, amelyeken a védjegy és a „Gebruisklaar MINIMAX” (Minimax üzemképes) szöveg szerepelt. Ugyanilyen címkéket árusított a karbantartó vállalatok számára is.

Az Ajax cég a német Minimax nevű cég holland leányvállalata, amely utóbbi Németországban több mint 50 esztendeje jogosultja volt a MINIMAX védjegynek is. A MINIMAX védjegy használatát mind az anyavállalat, mind annak holland leányvállalata 1994-ben kezdte

* jogtanácsos, Danubia Szabadalmi és Védjegy Iroda, Budapest

¹ Annak az 1969. évi védjegy törvénnyel történt bevezetését a szocialista hiánygazdálkodás tette szükségessé: az áruforgalom devizahiány és egyéb okok miatt korlátozott volt, a szocialista országok egymás közti viszonylatában pedig külkereskedelmi kontingensek szabták meg (korlátozták) azt.

² A védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló 89/109/EK Irányelv (CompLex CD Jogtár) 10. cikke az „usage sérieux”, „genuine use”, „ernsthafte Benutzung” stb. kifejezéseket használja.

³ C-40/01, GRUR, 2003, 425. sz.

meg. Egyidejűleg az Ajax cég a Benelux Védjegy hivatalnál be is jelentette a MINIMAX védjegyet, amely azt bejegyezte.

Ezt követően az Ajax cég pert indított, és kérte a holland cég korábbi védjegyének használat hiánya miatti törlését, valamint az Ansul cég újabb MINIMAX védjegyének (amelyet az a jogvita első lépésében vezetett be) törlését. Az Ansul cég viszontkeresetében kérte, hogy a bíróság tiltsa el a felperest a MINIMAX védjegy használatától.

A Rotterdami Törvényszék (Arrondissementsrechtbank) a felperes Ajax cég keresetét elutasította, s helyt adott a viszontkeresetnek.

Az Ajax cég a Hágai Fellebbviteli Bírósághoz fellebbezést nyújtott be. A másodfokon eljáró bíróság megváltoztatta az elsőfokú ítéletet, és megállapította a használat hiányát azaz, hogy a szóban forgó használat nem tekinthető rendes védjegyhasználatnak, különösen azért, mert a felperes nem hozott forgalomba új termékeket, csak a régieket javította, valamint végezte azok karbantartását. A tapadócímkéken szerepeltetett védjegy nem tekinthető rendes használatnak, mivel az nem abból a célból történt, hogy új piacokat biztosítson, vagy a már megszerzett piaci pozíciót megőrizze.

A holland Ansul cég a Legfelsőbb Bírósághoz nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amelyben a Fellebbviteli Bíróság ítéletének megsemmisítését kérte. Ez utóbbi, annak megállapítása mellett, hogy az eljárás kimenetele attól függ, hogy miként kell értelmezni a „rendes használat” fogalmát, az Európai Bíróság előzetes döntését kérte.

Ítélet

Az Európai Bíróság ítélete abból indul ki, hogy az EK-irányelv preambuluma 7. bekezdése szerint a jogharmonizáció célja, hogy „a védjegyre való jog megszerzésére és fenntartására minden tagállamban azonos feltételek vonatkozzanak ...” (ítélet, 28. pont).

Ezért az EK-irányelv 10. és 12. cikkében szereplő „tényleges használat” fogalmának egyértelmű értelmezése az Európai Bíróság feladata (ítélet, 31. pont).

A továbbiakban az ítélet az Európai Bíróságtól megszokott alaposan elemzi a tényleges használat fogalmát. Eszerint

... az irányelv preambuluma 8. bekezdése értelmében „alapvető követelmény, hogy a bejegyzett védjegyeket valóban használják (annak érdekében), hogy azok oltalma ne szűnjék meg”. Ennek felel meg az irányelv holland nyelvű változata – „werkelijk wordt gebruikt” –, spanyol (uso efectivo), olasz (uso effettivo) vagy angol szövege (genuine use) – (ítélet 35. pont).

Tényleges használat alatt ezek szerint olyan használatot kell érteni, amelyik nem szimbolikus, valamint nem csupán abból a célból történik, hogy a védjegy által biztosított jogokat fenntartsa. Olyan használat szükséges, amely megfelel a védjegy alapvető funkciójának, nevezetesen, hogy a fogyasztó vagy végső felhasználó számára garantálja egy áru vagy szolgáltatás eredetének azonosságát, s ezáltal lehetővé tegye számára, hogy ezt az árut vagy szolgáltatást az összetévesztés veszélye nélkül egyéb eredetű áruktól vagy szolgáltatásoktól megkülönböztesse (ítélet, 36. pont).

A fentiekre tekintettel a védjegy tényleges használata azt feltételezi, hogy a védjegyet azon áruk és szolgáltatások tekintetében használják, amelyek vonatkozásában az oltalmat élvez, mégpedig a piacon, nem pedig csak az érintett vállalatban belül. A védjegyoltalom, amelyet a védjegy a bejegyzés alapján megszerzett, harmadik személyekkel szemben nem érvényesíthető, és nem maradhat fenn, ha a védjegy üzleti értelmét és célját elveszti. Ez utóbbi abban áll, hogy azon áruk és szolgáltatások tekintetében, amelyek a védjeggyel vannak ellátva, más vállalatok áruival vagy szolgáltatásaival szemben a piaci értékesítés bevezetését vagy biztosítását szolgálja. A védjegy használatának ezért olyan áruk és szolgáltatások tekintetében kell történnie, amelyeket már forgalmaznak, vagy amelyek forgalmazását a vevők megszerzése céljából különösen reklámkampányokban készítik elő, s amely forgalmazás a közvetlen jövőben várható. Az ilyen jellegű használat mind a védjegyjogosult által, mind – amint azt az irányelv 10. cikkének (3) bekezdése mondja – e védjegyjogosult engedélyével harmadik személy általi használatával is történhet (ítélet, 37. pont).

Végül, annak a kérdésnek vizsgálatánál, hogy a védjegy használata tényleges-e, különböző olyan körülményekre kell figyelemmel lenni, amelyek bizonyíthatják, hogy a védjegyet az üzleti forgalomban ténylegesen hasznosítják, különösen olyan alkalmazásokra tekintettel, amelyeket az adott gazdasági szektorban célszerűnek tekintenek ahhoz, hogy a védjeggyel oltalmazott áruk vagy szolgáltatások számára a piaci részesedést megtartsák vagy megszerzzék (ítélet, 38. pont).

Az eset körülményeinek vizsgálata ezért indokoltá teheti, hogy különösen a vonatkozó áru vagy szolgáltatás fajtáját, az adott piac jellegzetességeit és a védjegy használatának gyakoriságát figyelembe vegyék. Ezért a védjegy használatának nem mindig kell nagymértékűnek lennie ahhoz, hogy a használatot „ténylegesként” lehessen osztályozni, minthogy az ilyen osztályozás a vonatkozó áruknak és szolgáltatásoknak az adott piacon betöltött szerepétől függ (ítélet, 39. pont).

Az ítélet ismertetése kapcsán a francia *Durrande*⁴ azt mondja, hogy az Európai Bíróság – a Francia Fellebbviteli Bíróság⁵ gyakorlatához hasonlóan – helyesen jut arra a következtetésre, hogy a forgalmazott áruk mennyisége közömbös (az irányelv francia szövegében „komoly” használat). Ebben a kérdésben ugyanis az eset körülményei a döntőek, nevezetesen az áru jellege, valamint a piac szerkezete. Az ítéletnek a piaci bevezetést közvetlenül megelőző reklámozással kapcsolatos megállapításával kapcsolatosan ugyanakkor kifogásolja, hogy ez a feltétel nem elég határozott. Tény ugyanakkor – mondja –, hogy ez a megállapítás a „tényleges használat” köréből kizárja a két-három éven át tartó olyan reklámozást, amelyhez nem kapcsolódik a védjegyes áru forgalmazása – ez a védjegy oltalma fenntartásához nem elegendő.

⁴ Recueil Dalloz, 2003, p. 2692

⁵ CA Paris, 2003. május 28-i ítélet: a MILLENIUM, valamint a PRESIDENTE szóval ellátott cigaretta (28 doboz) értékesítése a Franciaországhoz tartozó Saint Martin-szigeteken elegendő volt a komoly használat bizonyításához.

Intermezzo: A Német Legfelsőbb Bíróság határozata a GALLUP-ügyben

A felszólalási eljárás során hozott GALLUP-határozat (21. pont) az Európai Bíróságnak az előbbieken ismertetett előzetes Ansul-döntésére utal. Az ügy tényállása szerint a GALLUP védjegyet marketingkutató, közvéleménykutatás szolgáltatásokra jelentette be harmadik személy Németországban. A bejelentés ellen a nemzetközileg bejegyzett GALLUP védjegy jogosultja felszólalást nyújtott be. A felszólaló védjegye „nyomtatványok, folyóiratok, közvéleménykutatás stb.” árukra és szolgáltatásokra 1947 óta állt oltalom alatt Németországra is kiterjedően. A Német Szabadalmi és Védjegyhivatal az előzetesen bejegyzett későbbi védjegyet, a felszólalásnak helyt adva, törölte. A törlés ellen benyújtott jogorvoslati kérelem eredményre vezetett, és a Német Szabadalmi és Védjegyhivatal eljáró tanácsa a törlési határozatot hatályon kívül helyezte. A korábbi védjegyjogosult a felszólalás elutasítása ellen a Német Szabadalmi Bírósághoz nyújtott be megváltoztatási kérelmet.

A Német Szabadalmi Bíróság a felszólalást ugyancsak elutasította. Határozatában azt mondta, hogy igaz ugyan, hogy a felszólaló, a korábbi védjegyjogosult közvéleménykutatásokat végez, de az ezen tevékenységhez használt nyomtatványokon a Gallup szót nem védjegyként használta. A The Gallup Review folyóiratnak a védjegyjogosult üzletfelei körében történő terjesztése nem felel meg a védjegy üzletszerű használata követelményeinek. Hasonlóképpen nem tekinthető komoly védjegyhasználatnak az évente, illetve havonta megjelenő közvéleménykutatási összesítőkön: The Gallup Public Opinion, The Gallup Poll – Monthly Magazine kiadványokon történő védjegyhasználat.

A felszólaló védjegyjogosult felülvizsgálati kérelme alapján a Német Legfelsőbb Bíróság⁶ a Szabadalmi Bíróság határozatát hatályon kívül helyezte, és új eljárás lefolytatását rendelte el, amelyben az összetéveszthetőség veszélyét kell még tisztázni. A felülvizsgálati eljárást lezáró határozat indokolása szerint a Szabadalmi Bíróságnak az a nézete, hogy a szóban forgó használatot nem sikerült kellőképpen bizonyítani, mivel Németországban csupán tíz könyvtár fizet elő a hivatkozott kiadványokra, s azoknak speciális olvasóközönségük van, figyelmen kívül hagyja, hogy ezek a kiadványok a védjegyjogosultnál történő megrendelés alapján könyvkereskedések útján is beszerezhetők. De nem vette figyelembe a Szabadalmi Bíróság azt sem – mondja a Legfelsőbb Bíróság –, hogy ezeket a kiadványokat ingyen terjesztik, holott ennek az üzleti életben nincs jelentősége. Az 500 tényleges vagy potenciális megrendelő körében történő terjesztés nem „szimbolikus” jellegű. A közvéleménykutatásra adott megbízások ugyanis éppen ezektől a vevőktől érkeznek. Végül azt sem lehet figyelmen kívül hagyni, hogy a reklámozási tevékenységet végző vállalat a közvéleménykutatás terén nemzetközileg sem elhanyagolható szerepet játszik – mondja a Legfelsőbb Bíróság.

⁶ WRP (Wettbewerb in Recht und Praxis), 2006, p. 102

Véleményem szerint – ellentétben *Berlittel*⁷ – a Gallup-ügyben hozott német határozat a korábban szigorú,⁸ a komoly (ernshafte) használatot megkövetelő *német joggyakorlat* enyhülésének, *eurokonformmá válásának* szemléletes példája.

LA MER⁹-ügy

Tényállás (egyszerűsítve)

A francia alperes tengeri algakészítményekre szakosodott „tengeri termékeket tartalmazó illatszerek, valamint test- és szépségápoló szerek” árakra jegyeztette be a LABORATOIRE DE LA MER védjegyet Nagy-Britanniában is.

A brit felperes, aki a LA MER (a tenger) védjegyet tervezte használni, a francia eredetű LABORATOIRE DE LA MER védjegy törlését kérte arra hivatkozással, hogy a Nagy-Britanniában történt védjegybejelentés óta több, mint öt esztendő telt el anélkül, hogy a támadott védjegy használata megkezdődött volna.

Az Egyesült Királyság Szabadalmi Hivatalának elbírálója (Hearing Officer) csupán az ilatszerek vonatkozásában adott helyt a törlési kérelemnek, mire a felperes a Törvényszékhez (High Court of Justice) benyújtott keresettel támadta meg a határozatot.

A Törvényszék a „tengeri termékeket tartalmazó test- és szépségápoló szerek” vonatkozásában megállapította, hogy a védjegyjogosult alperes a skóciai székhelyű Health Scope Direct Ltd-et bízta meg termékeinek Nagy-Britanniában történő értékesítésével. Az üzleti forgalom azonban a tárgyban esztendőkből nagyon alacsony volt, csupán néhány száz font értékű. Ez a helyzet azonban inkább az alperes védjegyjogosult üzleti sikertelenségére vezethető vissza, nem pedig arra, hogy az alperes ily módon akarta volna védjegyének fenn tartását biztosítani. Egyébként a Törvényszék azt is megállapította, hogy az alperes nem sokkal később egy másik kereskedelmi képviselőt bízott meg annak érdekében, hogy az értékesítést növelje. Az adott tényállásra tekintettel a Törvényszék abból indult ki, hogy a jogvita eldöntése attól függ, hogy a tényleges használat fogalmát miképpen kell értelmezni, ezért e kérdésben az Európai Bíróság előzetes döntését kérte.

Ítélet

Az Európai Bíróság 2004. január 27-én kelt ítéletének¹⁰ meghozatala előtt – Bírósági Eljárási Szabályzatának 104. § 3. bekezdésének megfelelően – arról értesítette a megkereső brit bíróságot, hogy a C-40/01¹¹ ítélet értelmében kíván állást foglalni, valamint e vonatkozásban

⁷ *W. Berlitz*: Die Ernsthaftigkeit der Markenbenutzung unter Berücksichtigung der aktuellen EuGH Rechtsprechung. WRP, 2006, p. 1077

⁸ A KELLY's védjegy alatt forgalomba hozott földimogyoró, chips stb. által elért heti 1100 EUR forgalmat a Legfelsőbb Bíróság nem tartotta elegendőnek a használat komolyságának bizonyításához. WRP, 2003, p. 1439

⁹ Magyarul: „A Tenger”

¹⁰ C-259/02

¹¹ *Ansul/Ajax*-ítélet

nyilatkozattételre hívta fel az érdekelteket is. A megkereső nemzeti bíróság válaszában azt kérte az Európai Bíróságtól, hogy ne alkalmazza az eljárási szabályzat 104. § 2. bekezdését, a felek pedig közös kérelemben jelentették be, hogy egyetértenek a megkereső nemzeti bíróság állásfoglalásával, s ugyanígy nyilatkozott Nagy-Britannia kormánya is.

Ilyen előzmények után hozta meg az Európai Bíróság ítéletét, amelynek – szerintem – legfontosabb mondanivalója:

A feltett kérdéseket úgy lehet összefoglalni, hogy a megkereső bíróság azt szeretné tudni, hogy milyen kritériumok és használati fajták teszik lehetővé, hogy egy védjegy tényleges használatát az irányelv 10. cikk 1. bekezdése és 12. cikk 1. bekezdése alapján meg lehessen állapítani. Különösképpen pedig azt, hogy már egy kismértékű használat is ténylegesként osztályozható-e, ha a védjegyjogosult egyedüli célja az, hogy a védjeggyel ellátott terméket értékesítse (ítélet, 18. pont).

Erre a kérdésre a válasz világosan következik az Ansul-ítélet 35–39. pontjából (azt követően az *Európai Bíróság szó szerint idézi az Ansul-ítélet hivatkozott megállapításait*).

Egyébként az Ansul-ítélet 39. pontjából következik az is, hogy a védjegy használata akkor is az irányelv értelmében történő használat lehet, ha az mennyiségileg nem jelentős (ítélet, 27. pont).

Ezt követően az ítélet példákat közöl a vizsgálandó szempontokra nézve: az áruk és szolgáltatások tulajdonságai, a védjegyhasználat gyakorisága vagy rendszeressége, az a kérdés, hogy a védjegyjogosult valamennyi árujának vagy azok közül csak egyiknek forgalmazása keretében használja a védjegyet, a használatra vonatkozó bizonyítékok, amelyeket a védjegyjogosult előterjeszt (ítélet, 22. pont).

Mint ahogy az az Ansul-ítélet 35–39. pontjából következik, a vonatkozó piac sajátosságai, amelyek a védjegyjogosult kereskedelmi stratégiáját közvetlenül befolyásolják, ugyancsak figyelembe jöhetnek a védjegyhasználat komolyságának értékelésénél (ítélet, 23. pont).

A védjegynek egyetlen vevő által történő használata, aki a terméket, amelyre nézve a védjegy be van jegyezve, importálja, ugyancsak bizonyíték lehet arra, hogy ez a használat komoly, ha a védjegyjogosult számára az ilyen eljárás üzletileg indokolt (ítélet, 24. pont).

A megkereső bíróság azt is tudni kívánja, hogy az irányelv lehetővé teszi-e, hogy az oltalommegszűnési kérelem benyújtását követően történt használati cselekményeket figyelembe lehet-e venni (ítélet, 28. pont).

Alapvetően abból kell kiindulni, hogy a tényleges használat vizsgálata alkalmával az irányelv csak olyan körülményekre van figyelemmel, amelyek a szóban forgó időben (= öt év – a fordító megjegyzése) történtek, vagyis amelyek az oltalommegszüntetési kérelem benyújtását időbelileg megelőzik (ítélet, 30. pont).

Mindazonáltal az irányelv nem zárja ki kifejezetten, hogy a használat vizsgálatánál adott esetben ne vegyenek figyelembe olyan körülményeket, amelyek az oltalommegszüntetési kérelem benyújtását követően történtek. Az ilyen tények szintén lehetővé teszik ugyanis, hogy a védjegynek a kritikus időszakban történő használata jelentőségét, valamint hogy a

védjegyjogosult szándékait megerősítsék, vagy jobb megítélését lehetővé tegyék (ítélet, 31. pont).

Megjegyzendő, hogy ez az utolsó pont az ítélet *rendelkező részében* is szerepel. Véleményem szerint ez képezi a tényleges többletet az Ansul-ítélethez képest, persze az Ansul-ítélet alapját képező tényálláshoz viszonyítva is.

VITAFRUT c/a VITAFRUIT¹²

Tényállás

A VITAFRUIT megjelölést közösségi védjegyként jelentették be többek között a 32. áruosztályba tartozó termékekre, nevezetesen „sör, ásványvíz, gyümölcs és vitamintartalmú üdítőitalok” árujegyzékkel.

A bejelentés ellen felszólalt a Spanyolországban bejegyzett VITAFRUT védjegy jogosultja, akinek védjegye ugyancsak a 32. áruosztályban volt bejegyezve „alkoholmentes italok, gyümölcstartalmú üdítőitalok, ásványvíz és jég” árukra.

A Belső Piaci Harmonizációs Hivatal, a bejelentő kérelmének megfelelően, a használat bizonyítására hívta fel a felszólalót. Ez utóbbi hat üvegcímkét nyújtott be, valamint 14 számlát és megrendelést, ezek közül tíz számla a bejelentés közzététele előtti időben volt keltezve. A Belső Piaci Harmonizációs Hivatal ezek alapján a közösségi védjegybejelentést – a sörök kivételével – elutasította.

A bejelentő jogorvoslattal élt, amelyet a Belső Piaci Harmonizációs Hivatal Fellebbviteli Tanácsa elutasított mindenestre annak megjegyzésével, hogy a védjegyhasználat csupán a gyümölcskoncentrátumok tekintetében nyert bizonyítást.

A bejelentő a határozat ellen keresetet nyújtott be az EK Törvényszékéhez (Elsőfokú Bíróság).

Az EK Törvényszék a keresetet elutasította azzal, hogy a növényi és gyümölcsitalok egyrészt nem gyümölcskoncentrátumok, másrészt ezek rendeltetése azonos, nevezetesen a szomjúság oltása, valamint mindkét védjegy esetében alkoholmentes italokról van szó, amelyeket hidegen fogyasztanak, márpedig az ilyen italok egymással komoly versenyben vannak. Ezért annak ellenére, hogy ezeknek az áruknak az összetétele eltérő, azok egymást helyettesíthetik, és ugyanazon igény kielégítésére szolgálnak.

Az ítélet ellen a bejelentő fellebbezést nyújtott be az Európai Bírósághoz.

Az Európai Bíróság ítélete

Az Európai Bíróság 2006. május 11-én kelt ítéletében¹² – akárcsak a legtöbb ország legfelsőbb bírósága – az előző bírósági fórum által tett ténymegállapításokat nem vizsgálta felül,

---

¹² C-416/04 P

s alapvetően annak felülvizsgálatára szorítkozott, hogy az előző fórum, azaz az EK Törvényszék (Elsőfokú Bíróság) jogalkalmazása helyes volt-e vagy sem.

Ugyanakkor persze elkerülhetetlen, hogy az egész ügyet alaposan meg ne vizsgálja, ami legalábbis az ítélet indokolásában a korábbi eljárások összefoglalását is jelenti. Eszerint:

A bejelentő egyrészt kifogásolta, hogy a becsatolt palackcímkéken nincs dátum, s így azok nem fogadhatóak el annak bizonyítására, hogy a releváns időszakban a jogosult használta védjegyét (ítélet, 57. pont).

Azzal is érvelt a bejelentő, hogy a szóban forgó áruk a napi fogyasztási cikkek körébe tartoznak, olcsók és könnyen értékesíthetőek, s a felszólaló csupán öt értékesítést tudott bizonyítani 11 hónapos időszak alatt, ami csak alkalmoszerű védjegyhasználatot jelent, nem pedig komoly használatot. Ezenfelül a becsatolt számlák címzettje minden esetben ugyanaz a vevő volt, s így az sem nyert bizonyítást, hogy a védjegyet annak az országnak (Spanyolország), amelyben az oltalom alatt áll, jelentős részében használták volna (ítélet, 60. pont).

Ezekkel, a fellebbezésben foglalt előadásokkal kapcsolatosan az EK Törvényszék azt alapította meg, hogy a felszólaló egyetlen spanyolországi vevőnek 1996. májustól számított egy év alatt 4800 EUR értékű árut szállított, ami 293 kartonnak felel meg, kartononként 12 dobozzal. Ezt a megállapítást a bejelentő nem vitatta. Ezért az e szállítások igazolására használt címkékkel kapcsolatos kifogása nem eredményezheti az EK Törvényszék ítéletének hatályon kívül helyezését (ítélet, 68–69. pont).

Ezenfelül az Európai Bíróság gyakorlata értelmében tényleges védjegyhasználatról akkor kell beszélni, ha a védjegyet alapvető funkciójának megfelelően használják, nevezetesen, hogy az az áruk vagy szolgáltatások származását szavatolja (vö. Ansul-ítélet, 43. pont, LA MER-ítélet, 27. pont – jelen ítélet, 70. pont).

Az a körülmény, hogy a használat mennyiségileg kielégítő-e, azon kritériumok egyike, amelyet a tényleges használat tényének vizsgálatánál kell értékelni ... (LA MER-ítélet, 22. pont – jelen ítélet, 71. pont).

... ezért még a kismérvű használat is, feltéve, hogy az megfelel a jelen ítélet 70. pontjában kifejtetteknek, a komoly használat bizonyítása körében gazdaságilag indokolhatónak és kielégítőnek tekinthető (LA MER-ítélet, 27. pont – jelen ítélet, 72. pont).

Amint az EK Törvényszék említette, az áruk vagy szolgáltatások hasonlóságának megítélésénél minden jelentős tényezőt figyelembe kell venni. Idetartozik különösen azok természete, rendeltetése, használata, azok sajátosságai, egymással versenyző jellege [irányelv, 4. cikk 1. bekezdés *b*) pont; EK védjegyrendelet¹³ 8. cikk, 1. bekezdése *b*) pont; CANON-ítélet,¹⁴ 23. pont; jelen ítélet, 85. pont].

¹³ A közösségi védjegyről szóló 70/94 EK sz. rendelet

¹⁴ C-39/97 CANON-ítélet, 23. pont:

„Az érintett áruk és szolgáltatások hasonlóságának mérlegelésénél minden olyan releváns körülményre tekintettel kell lenni, amely az árukra és szolgáltatásokra jellemző. Ilyen különösen azok jellege, rendeltetése és használata, valamint azoknak az a természete, hogy egymással versenyző vagy egymást kiegészítő szolgáltatások.”

Ezzel a joggyakorlattal összhangban az EK Törvényszék ítéletének 66. pontjában megállapította, hogy „a növényi és vitamintartalmú italok”, valamint „gyümölcsital-sűrítmények” rendeltetése azonos, nevezetesen a szomjúság oltása, ezek a termékek egymással versenyben állnak, a felhasználás azonos – hidegen fogyasztott, alkoholmentes italok –, és hogy ezen áruk összetétele azok helyettesíthetőségét nem befolyásolja, minthogy az a rendeltetésük, hogy ugyanazokat az igényeket elégítsék ki (ítélet, 86. pont).

A fellebbezésben foglalt azon előadás tehát, hogy az EK Törvényszék az áruk hasonlóságának kérdését tévesen értékelte, annak tulajdonítható, hogy a bejelentő az ítéletet nem olvasta el pontosan (nicht richtig), annak 67. cikke ugyanis tájékoztatást ad az e kérdés vonatkozásában történt vizsgálatról (ítélet, 87. pont).

Az, a fellebbezésben előadott szempont, hogy az EK Törvényszék szerint az áruk közötti különbségek súlyosabban nyomnak a latban, mint a hasonlóságok, valójában arra irányul, hogy az Európai Bíróság az Elsőfokú Bíróság által megállapított tényállást vizsgálja felül. A tényállás meghamisításának (distortion) esetét kivéve azonban ez nem jogkérdés, s így annak elbírálása nem képezi az Európai Bíróság feladatát (ítélet, 88. pont), miért is a fellebbezés nagyrészt alaptalan, másrészt pedig kizárt (ítélet, 89. pont).

Megjegyzések

1. Az irányelv hiteles fordításaiban a leggyakrabban a „komoly használat” (usage sérieux) kifejezés szerepel, a spanyol változat a „tényleges használat” (uso efectivo), a holland a „rendes használat” (normal gebruik), az angol a „valódi használat” (genuine use) szavakat használja. Az EK-védjegyrendelet a „tényleges használat” kifejezést használja, ezt vette át a magyar védjegy törvény is. A nyelvi eltérések ellenére – amint az az EK-védjegyrendelet preambuluma 9. bekezdéséből is következik – ugyanazt kell érteni.

2. Az itt tárgyalt ítéletekből következik, hogy vita esetén, különösképpen ha a védjegyhasználat mértéke vitatott, alapvetően két kérdés vizsgálata szükséges. Az első kérdés: vajon a csekély mérvű védjegyhasználat üzleti céllal történik-e? Az nem csupán kvázi formális, amely a védjegy jog fenntartását célozza? Ezt követi a második, a főkérdés: a csekély mértékű védjegyhasználat elegendő-e a védjegy jog fennmaradásához? Ez utóbbi kérdésnél az eset körülményei a döntőek. Sem az irányelv, sem az Európai Bíróság nem ad erre elvont választ, az utóbbi csupán a vizsgálandó szempontokat köti csokorba, amit persze nem lehet lebecsülni.

3. Az ismertetett ítéletekből – véleményem szerint – arra is lehet következtetni, hogy a védjegyhasználat mértékének megállapításához adott szempontok példálódzó felsorolásánál az Európai Bíróság tendenciáját a nagyvonalúság jellemzi, amikor a védjegy jogosult magatartását, annak objektív következményeit, a tényeket tekinti lényegesnek. Ez egyébként összhangban áll a jogszerzés vonatkozásában ugyancsak nagyvonalú, bejelentőbarát

koncepcióval. Ez utóbbival ugyanakkor többen (nálunk is!) nem értenek egyet – amit nem szeretnék elhallgatni.

4. Végül a teljesség kedvéért, bár az itt tárgyalt jogesetek közül csupán az Ansul-ítélet (37. pont) érinti azt, a védjegyhasználat elmulasztásával kapcsolatos még egy fontos kérdéséről, a mulasztás kimentése kérdéséről kell megemlékezni. Erről az irányelv 10. cikk 1. bekezdése csak annyit mond, hogy „a használat hiányának alapos oka” (áll fenn), az EK-vedjegyrendelet 15. cikk, 1. bekezdése pedig valamivel konkrétábban azt mondja, hogy „kivéve, ha a jogosult a használat elmaradását kellőképpen igazolja”. – Minthogy ezen kizáró feltétel megemlézése nélkül a védjegyhasználattal kapcsolatos problematika nem volna teljes, szükségesnek tartottam ennek a szabálynak egyszerű megemléését is, annak ellenére, hogy az Ansul-ítélet az előzetes, a védjegyhasználat megkezdése előtti reklámozást egészen más megközelítésben említi.